

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Obdo/53/2017
Identifikačné číslo spisu: 2111225193
Dátum vydania rozhodnutia: 31.01.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Ivana Izakovičová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:2111225193.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Miloš Majko - MAJKO DESIGN STUDIO, Trnavská cesta 867/53, Sereď, IČO: 30 112 524, zastúpeného JUDr. Pavlom Gráčikom, advokátom so sídlom Farská 40, Nitra, proti žalovanému: Bytové družstvo Trnava, Beethovenova 26, Trnava, IČO: 00 175 480, zastúpenému: UNITED LAWYERS, advokátska kancelária, s.r.o., Miletičova 23, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Jozef Štefánik, v konaní o zaplatenie 6.638,78 eur s prísl., vedenom na Okresnom súde Trnava, pod sp. zn. 1Cb/10/2012, v konaní o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo dňa 28. marca 2017, č. k. 31Cob/76/2015-182, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobcu o d m i e t a.

II. Žalovaný m á n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trnava, ako súd prvej inštancie, rozsudkom z 20. mája 2015, č. k. 1Cb/10/2012-144 opakovane zamietol návrh, ktorým žalobca žiadal uložiť žalovanému povinnosť zaplatiť sumu 6.638,78 eur s prísl. a rozhodol, že o náhrade trov konania bude rozhodnuté v samostatnom uznesení do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

2. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania zistil, že dňa 30.07.2002 strany sporu uzatvorili Zmluvu o prenájme č. TT-2002/07-01 (ďalej len „Zmluva o prenájme“), predmetom ktorej bol prenájom časti nehnuteľnosti, resp. fasády bytovky nachádzajúcej sa na adrese Špačinská cesta, blok 32-40, Trnava a to od ulice Hlbokej a zo strany Špačiniec, na ktorej žalobca osadil reklamné panely. Pre rekonštrukciu fasády na obytnom dome bol výkon nájomného práva žalobcu dočasne obmedzený, preto dňa 12.11.2008 žalobca so žalovaným uzatvorili Dohodu o spoločnom postupe podľa čl. IV. bod IV. 1.4. Zmluvy o prenájme č. TT-2002/07-01, (ďalej len „Dohoda“), ktorou sa dohodli, že reklamné panely budú z dôvodu rekonštrukcie odstránené na obdobie od 18.11.2008 do 30.11.2008 a opätovne osadené najneskôr do 30.11.2008 s tým, že nájomca bude môcť predmetnú plochu ako predmet nájmu užívať najneskôr odo dňa 01.12.2008. V súvislosti s touto povinnosťou sa zmluvné strany dohodli i na

zmluvnej pokute, ktorú žalovaný zaplatí v prípade, ak ako prenajímateľ nesplní povinnosť a v dohodnutom čase neumožní nájomcovi prenajatú plochu užívať. Žalobca zistil, že dňa 02.12.2008 boli jeho reklamné panely ešte na dohodnuté miesto len umiestňované, teda dňa 30.11.2008 tam neboli, hoci táto povinnosť vyplývala žalovanému z Dohody. Žalobca si uplatnil nárok na zmluvnú pokutu, na ktorej sa v prípade porušenia povinnosti súvisiacej s neumožnením mu riadneho výkonu nájmu dohodol so žalovaným.

3. Podľa zistenia súdu prvej inštancie nebolo sporné, že v čase uzatvorenia zmluvy o prenájme bol žalovaný vlastníkom 10-tich bytov z celkového počtu 35 a v čase uzatvorenia Dohody už nevlastnil žiaden byt. Podľa znenia zmluvy o výkone správy, účinnnej v čase uzatvorenia zmluvy o prenájme, ako i znenia zmluvy o výkone správy v čase uzatvorenia Dohody žalovaný na takýto úkon potreboval osobitné splnomocnenie, resp. súhlas nadpolovičnej väčšiny vlastníkov bytov v obytnom dome, kde boli umiestnené reklamné plochy, pričom bolo preukázané, že žalovaný takýmto súhlasom ani plnomocenstvom nedisponoval.

4. Prvoinštančný súd zdôraznil, že tvrdenie žalobcu, podľa ktorého žalovaný vystupoval pri uzatváraní predmetných zmlúv ako zástupca ostatných vlastníkov bytových jednotiek a zároveň spoluvlastníkov spoločných priestorov a pozemkov neobstoí, pretože dokazovanie preukázalo, že žalovaný vstupoval do predmetných zmluvných vzťahov a konal výlučne vo vlastnom mene a na vlastný účet a uvedený nedostatok nie je konvalidovaný ani tým, že sa na zmluve o prenájme nachádza podpis Antona Páleníka. Tento bol zástupcom vlastníkov bytov, ale mohol vystupovať ako ich zástupca iba vo vzťahu k správcovi bytového domu, ktorým bol žalovaný, ale nedisponoval ako fyzická osoba žiadnym splnomocnením, na základe ktorého by bol oprávnený konať so žalobcom ako zástupca vlastníkov ostatných bytov.

5. Súd prvej inštancie posúdil zmluvu o prenájme z hľadiska jej platnosti a zistil, že ju žalovaný uzatvoril vo vlastnom mene a na vlastný účet, pričom nebol väčšinovým spoluvlastníkom spoločných častí domu, uvedenú zmluvu o prenájme nebol oprávnený uzatvoriť, takáto zmluva je preto v rozpore s ustanoveniami Občianskeho zákonníka a je posudzovaná ako absolútne neplatný právny úkon, z ktorého tak nevznikajú zmluvnej strane žiadne práva ani povinnosti. Predmetnú zmluvu o prenájme nemohol žalovaný uzatvoriť ani ako správca, pretože zák. č. 182/1993 Zb. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení účinnom ku dňu 30.07.2002 neobsahuje žiadne ustanovenie, z ktorého by sa dalo vyvodiť oprávnenie správcu konať vo vlastnom mene alebo v mene vlastníkov bytov na ich účet. Od 01.07.2007 je správca povinný vykonávať správu domu samostatne v mene vlastníkov bytov a nebytových priestorov na ich účet.

6. K návrhu žalobcu, ktorý žiadal, aby súd v prípade, ak dospeje k záveru, že sa jedná o absolútne neplatný právny úkon priznal žalovanú istinu ako náhradu škody, súd prvej inštancie zdôraznil, že náhrada škody je založená na iných skutkových zisteniach a právnych princípoch ako zmluvná pokuta, preto nie je možné dokazovanie a z neho zistené výsledky, ktoré smerovali k posúdeniu nároku uplatňovaného titulom zmluvnej pokuty podriaďiť pod iné hmotnoprávne ustanovenie. V prípade, ak by súd žalobcovi priznal plnenie titulom náhrady škody, presiahol by žalobný návrh a navyše plnenia titulom náhrady škody predpokladá existenciu zodpovednostného vzťahu, a v takom prípade mal žalobca, ak súd vyslovil podľa ust. § 118 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku názor, ktoré skutočnosti považuje za sporné (súd uviedol, že za takúto považuje Zmluvu o prenájme ako i Dohodu), požiadať o pripustenie zmeny návrhu, čo sa nestalo.

7. K návrhu žalobcu, aby súd vyhodnotil konanie žalovaného ako konanie nad rámec oprávnenia, ktoré mu bolo zverené zo strany vlastníkov bytového domu, súd prvej inštancie zdôraznil, že posudzovanie, či žalovaný konal nad rámec oprávnenia, ktoré mu bolo udelené nebolo preukázané. Niet pochyb o tom, že žalovaný predmet nájmu nevlastnil, bol iba menšinovým spoluvlastníkom v čase uzatvorenia Zmluvy o prenájme, napriek tomu vystupoval ako vlastník a vo vlastnom mene, konajúcí na vlastný účet, a neplatne prenajal predmetné priestory žalobcovi. Na túto absolútnu neplatnosť takéhoto právneho úkonu nadväzuje Dohoda zo dňa 12.11.2008, ktorá obsahuje i zmluvnú pokutu, ktorá je v tejto súvislosti tiež

absolútne neplatným právnym úkonom, preto i dohoda o zmluvnej pokute uvedená v Dohode je absolútne neplatná, v dôsledku čoho súd prvej inštancie návrh v celom rozsahu zamietol.

8. Krajský súd v Trnave, ako súd odvolací, na odvolanie žalobcu, napadnutým rozsudkom zo dňa 28.marca 2017, č. k. 31Cob/76/2015-182, rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Žalovanému priznal voči žalobcovi plnú náhradu trov odvolacieho konania.

9. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia ako aj celého spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvej inštancie na základe dostatočne vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, vec i správne právne posúdil, s ktorého odôvodnením sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil v zmysle ust. § 387 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“). Súd prvej inštancie vyčerpávajúco odôvodnil a vyhodnotil všetky žalobcom tvrdené skutočnosti, zmluvný vzťah žalobcu a žalovaného správne skutkovo i právne posúdil, keď naň aplikoval právnu úpravu o neplatnosti právneho úkonu ust. § 39 Občianskeho zákonníka, zákon č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov s odkazom na rozsah oprávnenia správcu konať za vlastníkov bytov. Súd tiež správne vyhodnotil požiadavku žalobcu, ktorú tento vzniesol už v odvolaní zo dňa 01.07.2013, podanom proti prvého rozhodnutiu súdu prvej inštancie vydanému v tomto spore zo dňa 15.05.2013, č. k. ICb/10/2012-72, po ktorom nasledovalo z dôvodu jeho zrušenia odvolacím súdom ďalšie pojednávanie a vykonávanie dokazovania. Preto neobstoí tvrdenie žalobcu, že nemal dostatočný priestor na zmenu právnej kvalifikácie.

10. K námietkam žalobcu, že v prípade, ak by súd dospel k záveru, že zmluvná pokuta je neplatná, mal nárok priznať buď titulom nároku na náhradu škody podľa ust. § 268 Obchodného zákonníka, alebo podľa ust. § 33 ods.2 Občianskeho zákonníka a to bez zmeny žaloby, odvolací súd vychádzal zo zásady ústavne konformného výkladu právnych noriem v prípadoch, ak pri uplatnení výkladu prichádzajú do úvahy rôzne výklady súvisiacich právnych noriem, má byť uprednostnený ten, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, resp. plno hodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických alebo právnických osôb (rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 148/06, IV. ÚS 96/07, IV. ÚS 95/08). Poukázal na to, že súd prvej inštancie nemohol sám prekvalifikovať v žalobe popísaný skutkový stav a žalobcom uplatňovaný nárok na zmluvnú pokutu. Ide o zmenu zásadného charakteru, a tak bol daný dôvod na návrh na zmenu žaloby, aby bolo zrejmé, o akých skutkových tvrdeniach má prvoinštančný súd ďalej konať. Zmenou žaloby sa rozumie návrh, ktorým sa rozširuje uplatnené právo (kvantitatívna zmena), ako i návrh, ktorým sa uplatňuje iné právo (kvalitatívna zmena). Za kvalitatívnu zmenu možno považovať takú zmenu, že žalobca žiada niečo iné.

11. C. s. p. v ust. § 140 ods. 3 definuje už aj kvalitatívnu zmenu žaloby. Súdna prax a judikatúra aj za účinnosti O. s. p. (do 30. júna 2016) vyžadovala zmenu žaloby na základe procesného návrhu žalobcu, ak v priebehu konania uvedie úplne iné skutkové okolnosti, z ktorých odvodzuje pôvodne uplatnený nárok, hoci ide o rovnaké kvantitatívne plnenie. Ak teda žalobca v danom spore v žalobe uvedenému tvrdeniu o uplatňovaní zmluvnej pokuty uvádza odlišné skutkové okolnosti, žiadajúc o náhradu škody a to buď na základe právnej úpravy vyplývajúcej z ust. § 268 Obchodného zákonníka, alebo podľa ust. § 33 ods. 2 Občianskeho zákonníka titulom posúdenia konania žalovaného ako konania bez plnomocenstva, hoci ide o rovnakú výšku požadovaného plnenia, nemožno o ňom rozhodovať bez zmeny žaloby, (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 1MOBdoV/21/2013, ZSP 30/2009). Žalobcom uvádzaná zmena nároku nie je iba zmenou právnej kvalifikácie, ani doplnením žaloby, ale podstatnou zmenou skutkového stavu, pretože popis skutkového stavu uvedený v žalobe nie je možné prijať a použiť bez zmeny návrhu pre právnu kvalifikáciu, na ktorú v odvolaní poukazoval žalobca. Odvolací súd nepopieral názor žalobcu, že zmena právnej kvalifikácie nevyžaduje zmenu žaloby podľa ust. § 95 ods. 1 O. s. p. , ale v tomto prípade ide o podstatnú zmenu rozhodujúcich skutočností, preto bolo potrebné, aby žalobca vykonal procesný úkon a podal návrh na zmenu žaloby, k čomu ale nedošlo, ako skonštatoval i súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia. Žalobca mal k takémuto úkonu vytvorený dostatočný časový priestor, pretože o názore súdu prvej inštancie o neplatnosti zmluvy mal vedomosť z jeho prvého rozhodnutia o súdnej veci a v spojení s názorom vysloveným odvolacím súdom v rozhodnutí zo dňa 10.07.2014, č. k. 31Cob/76/2013-102, v ktorom sa odvolací súd vyjadril k

možnej zmene právnej kvalifikácie, samozrejme, nie, ak by znamenala i zmenu skutkového stavu, ku ktorej sa vyžaduje zmena návrhu. Z uvedeného dôvodu nemožno považovať postup súdu prvej inštancie za taký, ktorým by došlo k odňatiu možnosti odvolateľovi konať pred súdom.

12. Odvolací súd nepovažoval za relevantné pre zrušenie rozsudku prvoinštančného súdu ani tvrdenie žalobcu o nedostatočnom odôvodnení a nezaujatí stanoviska k otázke prekročení plnomocenstva žalovaným tzv. exes z plnomocenstva s poukazom na rozhodnutie NS ČR zo dňa 04.12.2000, sp. zn. 22Cdo/1134/2000. Podľa odvolacieho súdu sa uvedené rozhodnutie sa síce zaoberá právnou úpravou v ust. § 33 ods. 2 Občianskeho zákonníka a konaním bez plnomocenstva, ale tým sa žalobou požadované plnenie dostáva do iného skutkového stavu a situácie, ktorá vyžadovala zmenu návrhu, ku ktorej nedošlo.

13. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktoré odôvodnil poukazom na ust. § 421 ods. 1 písm. a/, b/ C. s. p a žiada, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil, súčasne si uplatnil trovy celého konania.

14. Žalobca v dovolaní zopakoval svoje právne tvrdenia z odvolaní a skutkový stav opísaný vo svojom žalobnom návrhu. Zdôraznil, že k osadeniu reklamných plôch došlo dňa 02.12.2008, ale boli prekryté lešením, ktoré znemožňovalo výhľad na reklamné panely. Až po 11 dňoch došlo k odstráneniu lešenia. Žalovaný, tak porušil svoju zmluvnú povinnosť, čo aj sám potvrdil. Pre porušenie uvedenej povinnosti zo strany žalovaného bola dohodnutá zmluvná pokuta vo výške 200.000 Sk teda 6.638,78 eur.

15. Podľa žalobcu, ak odvolací súd zamietol návrh na začatie konania z dôvodu absolútnej neplatnosti Zmluvy o prenájme a Dohody, na základe ktorej sa domáhal priznania zmluvnej pokuty za porušenie zmluvnej povinnosti zo strany žalovaného, mal sa tiež zaoberať zákonnými následkami, ktoré zákon s takýmto konaním odporcu spôsobením neplatnosti zmluvy spája. Ak súd považoval argumentáciu odporcu v podobe absolútnej neplatnosti Dohody za správnu, mal tiež povinnosť aplikovať ustanovenie § 268 Obchodného zákonníka, podľa ktorého ak niekto (v tomto prípade žalovaný) spôsobí neplatnosť právneho úkonu, je povinný nahradiť škodu osobe, ktorej bol právny úkon určený. Škoda spočíva vtom, že v priamej príčinnej súvislosti s postupom žalovaného v rozpore s Dohodou (nesplnením si zmluvnej povinnosti) žalobcovi vzniklo právo na zaplatenie zmluvnej pokuty v žalovanej výške (ide o škodu vo forme ušlého zisku), avšak z dôvodu neplatnosti zmluvy, ktorú spôsobil žalovaný, žalobcovi nebola táto zo strany súdu priznaná. Preto výška spôsobenej škody je rovnaká ako výška dohodnutej zmluvnej pokuty, nakoľko sa majetok žalobcu o túto sumu mohol zväčšiť, ale sa v dôsledku úmyselného zavádzajúceho konania žalovaného nezväčšil.

16. Za právne nesprávne označil dovolateľ skutočnosť, že odvolací súd vyhodnotil odlišnú právnu kvalifikáciu (celkom 2 - titulom náhrady škody podľa ust. § 268 Obchodného zákonníka a titulom excesu z plnomocenstva) uplatnenej rovnakej sumy ako dôvod na zmenu žaloby, pretože podľa jeho záverov je tento nárok založený na iných skutkových okolnostiach. Dovolateľ všetky skutkové okolnosti, za ktorých došlo k vzniku jeho nároku, uviedol už v žalobe, pričom vo vzťahu k jeho kvalifikácii ako náhrady škody ešte štyri roky pred napadnutým rozsudkom skutkový stav doplnil. V tejto súvislosti je podľa žalobcu daný dovolací dôvod podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p. Súd tak svojou úvahou v porovnaní s ustálenou rozhodovacou praxou týkajúcou sa posúdenia či ide, alebo nejde o zmenu žaloby sa od nej odchyľil, pretože v spore boli uvádzané tie isté východzie skutkové okolnosti počas celého konania a jediným odlišením bolo právne posúdenie žalovaného nároku, ktorý žalobca počas konania z dôvodu vývoja pred súdom uvádzal, tieto upresnil o ďalšie skutkové okolnosti, ktoré však nijako nemenili dovtedy uvádzané, iba ich konkretizovali. Podľa žalobcu súd nesprávne vyhodnotil jeho procesný postup, keď tento považoval za kvalitatívnu zmenu, s ktorou by sa zmena žaloby spájala. Poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky vo veci vedenej pod sp. zn. 25Cdo/1934/2001, R 39 1999 a ZSP 61/ 2000.

17. Žalobca tvrdí, že o zmenu žaloby v spore nešlo, odvolací súd sa však odchyľil od ustálenej rozhodovacej praxe v tom zmysle, že zmenu právneho posúdenia pri doplnení skutkových okolností

odôvodňujúcich uplatnený nárok za zmenu žaloby považoval. Odvolací súd podľa dovolateľa tiež pochybil, keď napriek výslovnému zneniu ust. § 140 ods. 3 C. s. p. absolútne opomenul spojitosť tohto zákonného ustanovenia s ust. § 268 Obchodného zákonníka, ktorá mu vyslovene bránila (s ohľadom na jeho záver o neplatnosti nájomnej zmluvy) zamietnuť žalobný návrh z dôvodu posúdenia neplatnosti zmluvy a ním tvrdenej absencie návrhu na zmenu žaloby, keďže už len s ohľadom na odkazované ust. § 268 Obchodného zákonníka bolo nemožné (aj za predpokladu zmeny skutkových okolností) uvažovať o potrebe existencie návrhu na zmenu žaloby, keď aj podľa ustálenej rozhodovacej praxe je nevyhnutné vyhodnocovať obsah podaní podľa ich obsahu, nie podľa ich označenia. (Rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky vo veci vedenej pod sp. zn. 29Odo/439/2002.) Ak žalobca v priebehu konania vo svojom dopĺňujúcom podaní uvedie úplne iné skutkové okolnosti, z ktorých odvodzuje žalobou uplatnený nárok, hoci ide o rovnaké plnenie vyplývajúce z jednej zmluvy, nemožno takéto podanie považovať za doplnenie v žalobe uvedených rozhodujúcich skutočností. Takýto procesný úkon treba považovať za zmenu žaloby, o ktorej musí súd rozhodnúť v zmysle ust. § 95 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku." (Zo súdnej praxe 30/2009).

18. K dovolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný, ktorý ho navrhol podľa ust. § 448 C. s. p. zamietnuť ako nedôvodné a priznať mu trovy dovolacieho konania. Podľa žalovaného v zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. dovolateľ musí v dovolaní presne uviesť, ktorý konkrétny judikát - rozhodnutie uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky - nerešpektoval odvolací súd vo svojom rozhodnutí. Pre naplnenie prípustnosti dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. je nevyhnutné, aby zásadná právna otázka nebola dovolacím súdom doposiaľ riešená, dôvodom dovolania potom môže byť len otázka právneho posúdenia a spochybnenie jej vyriešenia zo strany odvolacieho súdu a ako aj odôvodnenie právneho záveru, ktorý zastáva dovolateľ. V tejto súvislosti žalovaný opätovne poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 1MOBdoV/21/2013, ZSP 30/2009, ktorý podrobne riešil zmenu žaloby, ktorým sa rozširuje uplatnené právo (kvantitatívna zmena), ako i návrh, ktorým sa uplatňuje iné právo (kvalitatívna zmena). Z uvedeného je teda zrejmé, že v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu sú riešené obdobné právne otázky a z uvedeného dôvodu má žalovaný za to, že nie je naplnený ani tento dovolací dôvod.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podal včas dovolateľ zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné odmietnuť podľa § 447 písm. f/ C. s. p.

20. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je nepochybne tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

21. Aj po zmene právnej úpravy civilného sporového konania (vrátane dovolacieho konania), ktorú priniesol Civilný sporový poriadok v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou, treba dovolanie naďalej považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu.

22. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

23. Prípustnosť dovolania sa v novej právnej úprave v porovnaní s úpravou účinnou do 30. júna 2016 zásadným spôsobom zmenila. Právna úprava civilného sporového konania účinná od 1. júla 2016

nanovo a v porovnaní s predchádzajúcou úpravou odlišne (prísnejšie) formuluje náležitosti dovolania. Zmyslom tejto právnej úpravy je vytvoriť v civilnom sporovom konaní procesný filter na zjavne neopodstatnené, neprípustné, protirečivé alebo rozporuplné dovolania a zabezpečiť, aby podané dovolanie malo všetky potrebné náležitosti.

24. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci odvolacieho súdu (k tomu viď napr. III. ÚS 474/2017). V tejto súvislosti osobitne platí, že len dovolací súd bude rozhodovať o naplnení predpokladov prípustnosti dovolania definovaných v § 421 ods. 1 C. s. p. (rovnako aj I. ÚS 438/2017).

25. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 C. s. p., rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 C. s. p.). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 C. s. p., má viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 C. s. p.) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

26. Súčasná judikatúra najvyššieho súdu sa ustálila na tom, že ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ C. s. p.; neoznačí ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil; neoznačí rozhodnutia odvolacieho súdu rozhodované rozdielne; nevymedzí právnu otázku, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, alebo ktorá bola rozhodovaná dovolacím súdom rozdielne, prípadne tú-ktorú právnu otázku v rozhodovacej praxi dovolací súd ešte neriešil; dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach (o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli). Ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. Na druhej strane bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu; rozdielneho rozhodovania odvolacieho súdu; ako aj absencie vymedzenia právnej otázky, nemôže najvyšší súd pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa (advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa), z vlastnej iniciatívy vyhľadávať všetky rozhodnutia odvolacieho súdu týkajúce sa danej problematiky a následne posudzovať, či sa odvolací súd odklonil od názorov v nich vyjadrených; posudzovať či dovolací súd rozhodoval rozdielne. V opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný, bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a odvolacieho konania zvolenej v C. s. p., ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p.

27. Zároveň bol prijatý záver, že v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., by mal dovolateľ: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c) uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., by mal dovolateľ: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju odvolací súd riešil, b) vysvetliť, v čom je riešenie právnej otázky odvolacím súdom nesprávne, c) uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená.

28. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C. s. p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 C. s. p. v spojení s § 431 ods. 1 C. s. p. a § 432 ods. 1 C. s. p.).

29. Dovolací súd je, v prípade dovolaní podaných za účinnosti Civilného sporového poriadku, povinný pracovať s takým dovolaním, aké podala strana a nie je možné vyzývať dovolateľa na odstránenie väd dovolania. V porovnaní s pôvodnou právnou úpravou (§ 242 ods. 1 druhá veta O. s. p.), súčasná právna úprava už neumožňuje súdu prihliadať na vady zmätočnosti ex offio. Tento postup súvisí s dôsledným zachovávaním dispozičného princípu a princípu právnej istoty, ako aj procesnej zodpovednosti strán za ochranu svojich práv. Odstraňovanie nedostatkov rozhodnutia a konania jemu predchádzajúceho prostredníctvom opravných prostriedkov je v dispozícii strán konania (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. C. H. Beck: Praha, 2016, s. 1420).

30. V dôsledku viazanosti dovolacieho súdu dovolacím dôvodom, neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom (viď uznesenie najvyššieho súdu z 13. júla 2017, sp. zn. 3Cdo/235/2016).

31. V uznesení z 8. júna 2017, č. k. 3Cdo/52/2017, zároveň dovolací súd skonštatoval, že v prípade dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci je dovolateľ povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. a/ až c/ § 421 ods. 1 C. s. p.). Dovolateľ je teda povinný v dovolaní jednoznačne uviesť, v čom vidí prípustnosť dovolania, t. j. ktorý z predpokladov uvedených v § 421 ods. 1 C. s. p. zakladá jeho prípustnosť. Ak v dovolaní absentuje uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania (rovnako aj uznesenie najvyššieho súdu z 26. septembra 2017, č. k. 1Cdo/206/2016, bod 16).

32. V prípade, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.), je dovolateľ povinný dovolací dôvod vymedziť označením rozhodnutí dovolacieho súdu, od ktorých sa odvolací súd v riešenom spore odklonil. Tento dôvod prípustnosti sa viaže na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, ktorá nebola rešpektovaná zo strany odvolacieho súdu, a to v tom, že odvolací súd zaujal iný právny záver, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal najvyšší súd v rozhodnutiach, ktoré boli zverejnené ako súdne rozhodnutia zásadného významu v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky.

33. Ak už došlo k judikatórnemu vyriešeniu určitej otázky a k publikovaniu niektorého rozhodnutia alebo stanoviska riešiaceho túto otázku v Zbierke, je potrebné, aby súdy tento judikatórny posun vo svojej rozhodovacej praxi zohľadňovali. Skutočnosť, že súd bez vysvetlenia nerešpektuje niektorý judikát najvyššieho súdu, oslabuje presvedčivosť jeho rozhodnutia. Ide tiež o negatívny dopad na predvídateľnosť súdneho rozhodovania. Súd sa pri prejednávaní a rozhodovaní určitej veci nemusí stotožniť s judikátom najvyššieho súdu vydaným v skutkovo a právne podobnej veci, avšak je nevyhnutné, aby svoj odlišný právny názor argumentačne (kriticky) konfrontoval v odôvodnení rozhodnutia a dostatočne vysvetlil, prečo nebolo možné stotožniť sa s judikátom.

34. Je potom úlohou dovolacieho súdu, ak sú dôvody prípustnosti z tohto pohľadu dovolateľom uvedené, t. j. predpokladá sa, že dovolateľ „presvedčí“ dovolací súd, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, aby tento odklon, ak bude mať za to, že dovolanie je prípustné, z hľadiska právneho posúdenia vec vyriešil. Dovolateľ preto musí v dovolaní presne uviesť, ktorý konkrétny judikát (rozhodnutie uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky) nerešpektoval odvolací súd vo svojom rozhodnutí (Veľké komentáre, Civilný sporový poriadok, Števček, Ficová, Baricová, Mesiarkinová, Bajánková, Tomašovič a kol., 2016, str. 1382).

35. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. predpokladá, že právnu otázku

dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Právna úprava účinná od 1. júla 2016 dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí). Zároveň platí, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca (kľúčová) pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritorne rozhodnutie, a ani akademické otázky, ktoré nemajú vôbec súvis s rozhodovaným sporom.

36. Dovolací súd konštatuje, že žalobca v podanom dovolaní nešpecifikoval jednoznačne právnu otázku a nevedel, ako by mala byť otázka správne riešená v zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. a/, b/. Dovolateľ citoval z rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25Cdo/1934/2001, v ktorom sa súd zaoberal sporom o úrok z omeškania pri vyplácaní invalidného dôchodku a nemá právny súvis s prejednávanej sporom. V prípade judikatúry R 38/1999 dovolací súd poukazuje na záver, že zmenu za žaloby treba považovať aj procesný úkon, ktorým žalobca, hoci požaduje rovnaké plnenie, tak následne činí na základe iných skutkových okolností než tých, ktoré uviedol v žalobe. Žalobca v dovolaní, však tvrdí, že o zmenu žaloby v predmetnom spore nešlo a súdy ani túto skutočnosť netvrdili. V prípade ZSP 61/2000 právna kvalifikácia uvedená v žalobe nie je pre súd rozhodujúca. Preto nie je zmenou žaloby zmena právnej kvalifikácie, lebo právne posúdenie nároku patrí len súdu samému. Ak potom odvolací súd pri zmene pevnej kvalifikácie nároku žalobcu nevydal o tejto zmene rozhodnutie, neporušil tým žiadne ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku. Podľa dovolacieho súdu ZSP 61/2000, ani ostatné rozhodnutia najvyšších súdov uvádzané dovolateľom nie je možné aplikovať na predmetný spor a právne otázky s ním súvisiace. Súd prvej inštancie ako i odvolací súd na základe skutkového stavu riešili právne otázky aplikácie ust. § 39 Občianskeho zákonníka o neplatnosti právneho úkonu, rovnako ust. § 123, § 126 ods. 1, § 139 ods. 2, § 544 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, ust. § 8b ods. 1 zákona č. 182/1993 o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, o ktoré súdy v predmetnom spore opreli svoje rozhodnutia. Odvolací súd svoj rozsudok oprel aj o rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 1MObdoV/21/2013, ZSP 30/2009. V prípade rozhodnutia uverejneného v ZSP 30/2009 sa na toto rozhodnutie odvoláva tak odvolací súd ako aj dovolateľ. V danom prípade teda nejde o judikatúru, ktorú súd nerešpektoval, príp. sa od nej odklonil. Pri uplatnenom dovolacom dôvode podľa § 421 písm. b) C. s. p. dovolateľ nevedel žiadnu konkrétnu zásadnú otázku, ktorá nebola v praxi dovolacím súdom riešená. Dovolací súd tiež poukazuje na to, že dovolateľ vo svojom návrhu, ani v podaniach, o ktorých tvrdí, že obsahujú všetky relevantné skutkové okolnosti potrebné na posúdenie nároku, ako nároku na náhradu škody (napr. odvolanie z 1.7.2013) nevedel skutkové okolnosti osvedčujúce uplatnenie svojho nároku aj z tohto právneho titulu.

37. Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe uvedených skutočností dospel k záveru, že prípustnosť dovolania žalobcu podľa § 421 ods. 1 písm. a/, b/ C. s. p., nie je procesne daná, preto jeho dovolanie podľa § 447 písm. f/ C. s. p., odmietol.

38. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.). O výške náhrady trov konania žalovaného rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C. s. p.).

39. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 5:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.